

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/1998 vp

Hallituksen esitys rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1998 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi ri-

koksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 187/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede, ulkoasiainministeriö
- lainsäädäntösihteeri Tanja Innanen ja lainsäädäntöneuvos Katariina Jahkola, oikeusministeriö..

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen sekä antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa sopimuksessa tarkoitetut julistukset Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytyksistä, edelleen luovuttamisesta sekä yleissopimuksen väli-

aikaisesta soveltamisesta julistuksen antaneiden jäsenvaltioiden välillä.

Yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa ja nopeuttaa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Yleissopimus täydentää rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa eurooppalaista yleissopimusta (1957). Sopimuksessa luovuttamiskelpoisten rikosten alaa on laajennettu. Sopimus sisältää myös muita määräyksiä luovut-

tamisen aineellisista edellytyksistä, kuten oimien kansalaisten luovuttamisesta, poliittisista rikoksista, erityissäännöstä, edelleen luovuttamisesta sekä vanhentumisesta.

Kansallisen lainsäädännön saattamiseksi sopusointuun sopimusvelvoitteiden kanssa lakia rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ehdotetaan muutettavaksi. Lakiin ehdotetaan Suomen kansalaisen luovuttamisen mahdollistavaa lainmuutosta sekä luovuttamiskelpoisten rikosten alan laajentamista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutosta, jonka mukaan pääsääntönä olisi se, että mitään rikosta ei Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä olisi pidettävä poliittisena. Esitys sisältää myös vanhentumista sekä erityissääntöä ja edelleen luovuttamista koskevia lainmuutoksia.

Esitys sisältää myös lakiehdotuksen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimus. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä 10 päivänä maaliskuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvalti-

oiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen sekä antaisi suostumuksensa tiettyjen yleissopimuksen nojalla annettavien julistusten antamiseen.

Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen tavoitteena on luoda Euroopan unionin jäsenvaltioiden välille uusi yksinkertaistettu luovuttamismenettely, joka mahdollistaisi nopean luovuttamisen.

Esitykseen sisältyy ehdotus siitä, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annettuun lakiin otetaan uusi jakso, joka sisältäisi säännökset yksinkertaistetusta luovuttamismenettelystä EU:n jäsenvaltioiden välillä.

Esitykseen sisältyy myös lakiehdotus yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimus. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan heti kun laki on hyväksytty ja vahvistettu. Säännöksiä Suomen kansalaisen luovuttamisesta sovellettaisiin kuitenkin vasta kun yleissopimus on tullut voimaan Suomen ja pyynnön esittäneen jäsenvaltion välillä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on antanut yleissopimuksen valmisteluvaiheessa asiasta lausunnon (LaVL 2/1996 vp — U 51/1995 vp). Tuolloin valiokunta on ilmoittanut puoltavansa yleissopimuksen hyväksymistä ja todennut, että kansallista luovutuslainsäädäntöä on sopimuksen johdosta muutettava mm. Suomen kansalaisen ja poliittisesta rikoksesta epäillyn osalta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä seuraavin muutos-

3. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta

35 ja 38 §. Valiokunta ehdottaa, että pykälien sanamuotoihin tehdään vähäiset kielelliset tarkistukset.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy ne Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996 rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä

lä tehdyn yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuk-

sen,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa EU:n luovuttamissopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan Suomi suostuu kansalaistensa luovuttamiseen vain seuraavilla edellytyksillä: Suomen kansalainen voidaan oikeusministeriön harkinnan mukaan luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioon oikeudenkäyntiä varten rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. Luovuttamisen edellytyksenä on, että pyynnön esittänyt jäsenvaltio sitoutuu välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palauttamaan luovutetun Suomen kansalaisen Suomeen mahdollista vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten, jos tuomittu on antanut suostumuksensa rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa. Suomen kansalaista ei saa luovuttaa poliittisesta rikoksesta eikä rikoksesta, joka on tehty Suomessa tai suomalaisessa laivassa, sen ollessa aavalla merellä taikka suomalaisessa ilma-aluksessa. Suomen kansalaista ei saa asettaa syytteen tai rangaista muusta kuin luovuttamispyyntönsä tarkoitetusta rikoksesta ilman oikeusministeriön antamaa lupaa. Suomen kansalaista ei saa luovuttaa edelleen toiseen valtioon,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa EU:n luovuttamissopimuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan Suomi soveltaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 15 artiklaa edelleen luovuttamiseen ellei yksinkertaistettua menettelyä koskevasta sopimuksen 13

artiklasta muuta johdu tai jos luovutettavaksi pyydetty henkilö on antanut suostumuksensa edelleen luovuttamiseen,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa EU:n luovuttamissopimuksen 18 artiklan 4 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan yleissopimusta voidaan soveltaa ennen sen kansainvälistä voimaantuloa Suomen osalta suhteessa niihin jäsenvaltioihin, jotka ovat antaneet samanlaisen julistuksen,

että eduskunta hyväksyy ne Brysselissä 10 päivänä maaliskuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuk-

sen,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan yksinkertaistettua menettelyä koskeva suostumus voidaan peruuttaa,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 9 artiklan b alakohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 14 artiklan sääntöjä (erityissääntö) ei sovelleta silloin, kun henkilö sopimuksen 7 artiklan mukaisesti antaa suostumuksensa luovuttamiseen ja nimenomaisesti luopuu käyttämästä erityissääntöä,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 12

artiklan 3 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan Suomi soveltaa artiklan 1 kohdan toista luetelmakohtaa sekä artiklan 2 kohtaa siltä osin kun kyse on tilanteista, joissa menettely on alkanut eurooppalaisen luovuttamisopimuksen 16 artiklan mukaisella pyynnöllä,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan yleissopimusta voidaan soveltaa ennen sen kansainvälistä voimaantuloa Suomen osalta suhteessa niihin jäsenvaltioihin, jotka ovat antaneet samanlaisen julistuksen,

että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 3. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 35 ja 38 § muutettuna seuraavasti:

3. lakiehdotus

35 §

Pyynnön tulee sisältää tiedot (1—4 kohta kuten HE)

5) rikokseen liittyvistä olosuhteista, mukaan lukien rikoksen tekoaika ja -paikka ja se, miten etsitty on osallisena rikoksessa sekä (6 kohta kuten HE)

38 §

(1 mom. kuten HE)

Etsitylle on ilmoitettava, että hänellä on mahdollisuus suostua 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti siihen, että hänet valtiossa, jolle hänet luovutetaan, saadaan asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, sekä samalla siihen, että hänet voidaan luovuttaa edelleen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

(3 mom. kuten HE)

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Henrik Lax /r	Pekka Kuosmanen /kok
vpj.	Matti Vähänäkki /sd	Annika Lapintie /vas
jäs.	Sulo Aittoniemi /kesk	Kari Myllyniemi /kesk
	Juhani Alaranta /kesk	Reino Ojala /sd
	Janina Andersson /vihr	Markku Pohjola /sd
	Toimi Kankaanniemi /skl	Heikki Rinne /sd
	Juha Karpio /kok	Pekka Saarnio /vas
	Anne Knaapi /kok	Jukka Tarkka /nuors.